

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Välisministeerium
vminfo@mfa.ee

Teie 28.05.2025

Meie 12.06.2025

nr 15.1-2/3334, VÄM/25-
0596/-1K
nr 8-2/4655

Euroopa Liidu Kohtu eelotsusemenetluste ja Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste andmekogu põhimääruse koostöölastamine

Välisministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile koostöölastamiseks Euroopa Liidu Kohtu eelotsusemenetluste ja Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste andmekogu põhimääruse eelnõu (eelnõu). Justiits- ja Digiministeerium koostöölastab eelnõu järgmiste märkustega.

Eelnõu §-ga 3 nähakse ette, et andmekogu vastutav töötaja avaliku teabe seaduse tähenduses on Välisministeerium. Juhime tähelepanu, et kuigi andmekogu põhimäärusest ega seaduse tasandi regulatsioonist ei nähtu, et andmekogus töödeldakse isikuandmeid, siis tegelikkuses neid seal siiski töödeldakse. Näiteks kohtuotsuses on kajastatud kohtunike nimed. Justiits- ja Digiministeerium juhtis välissuhtlemiseaduse (VäSS) ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu¹ koostöölastuskirjas Välisministeeriumi tähelepanu järgmisele: "Kavandatava VäSS § 11⁴ lõike 3 kohaselt sätestatakse andmekogu põhimääruses andmekogu pidamise kord, andmekogusse kogutavate andmete koosseis ja andmekogusse kandmise kord, andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord, andmete säilitamise tähtsajad ning muud korraldusküsimused. Palume kavandatud sätte osas kriitiliselt hinnata andmekogus töödeldavate andmete koosseisu. Asutuste vahelises suhtluses, nt eelotsusemenetluses sekkumisvajaduse hindamisel ja muudel taolistel juhtudel kaasnevad kirjavahetusega sageli ka isikuandmed (olgugi, et ametialases rollis) ning sel juhul tuleb arvestada põhiõiguse riivega. Vajadusel tuleb seaduse tasandil kehtestada andmekategooriad ja säilitustähtsajad.". Selle tulemusena on VäSS § 11⁴ lõikes 1 nähtud ette, et samas lõikes nimetatud eesmärgil töödeldakse andmekogus vastutava ministeeriumi ja ameti seisukoha koostaja üldandmeid ja töötamise andmeid. Juhime tähelepanu, et kohtunike nimed ei mahu eelnimetatud isikuandmete alla. Palume VäSS regulatsioonis selliselt muuta, et sinna alla mahuks ka kohtuotsuses sisalduvad isikuandmed.

Seoses vastutava töötaja regulatsiooniga märgime, et kuna andmekogus töödeldakse ka isikuandmeid, siis palume põhimääruse §-st 3 jätta välja sõnad „avaliku teabe seaduse tähenduses“, kuna Välisministeerium on lisaks ka isikuandmete vastutav töötaja isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt.

Eelnõu § 6 ja 7 näevad ette andmekogus töödeldavad andmed, kuid sealt ei nähtu isiku üldandmeid. Palume loetelu täiendada ja näha ette, et andmekogus töödeldakse ka isiku üldandmeid.

Eelnõu § 8 lõike 3 kohaselt vastutab andmekogusse kantud andmete õigsuse eest andmekogu vastutav töötaja oma pädevuse piires. Juhime tähelepanu, et sellised sätted ei vabasta andmekogu

¹ <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/aecde8ba-2ef8-4213-838d-428e4b0b9b7c>

pidajat vastutusest. Vastutav töötleja vastutab kõigi andmekogus töödeldavate andmete õigsuse eest.² Palume seega sättest välja jätta sõnad „oma pädevuse piires“.

Eelnõu § 9 lg 2 esimese lause kohaselt on andmekogule juurdepääs asjaomaste ametiasutuste teenistujatel, kes saavad tutvuda oma vastutusalas olevate eelotsuse- ja rikkumismenetluste andmetega ning sisestada vastuseid andmekogu eelotsusemenetluste ossa. Justiits- ja Digiministeerium juhib tähelepanu, et tutvuda saab ka oma vastutusalast väljaspoole jäävate eelotsuste ja rikkumismenetluste andmetega. Palume kaaluda sõnastuse muutmist selliselt, et sealt nähtuks, et juurdepääs on nendel teenistujatel, kellel on vaja nimetatud andmetele juurdepääsu oma tööülesannete täitmiseks.

Eelnõu § 14 reguleerib järelevalvet andmekogu pidamise üle. Nimetatud paragrahvi lõike 1 kohaselt valvavad andmekogu pidamise seaduslikkuse järele Riigi Infosüsteemi Amet, Andmekaitse Inspeksioon ja vastutava töötleja teenistujad oma pädevuse piires. Seletuskirja kohaselt on andmekogu pidamisel tekkinud puuduste ilmnemisel vastutav töötleja kohustatud kõrvaldama järelevalvet teinud isikute ettekirjutustes kajastatud põhjendatud puudused. Juhime tähelepanu, et vastutava töötleja teenistujad ei saa teha andmekogu pidamise üle järelevalvet, kui vastutava töötleja ülesanne on andmekogu pidamine, st vastutava töötleja enda teenistujad ei saa järelevalvet teostada. Seletuskirja selgitusi järgides peaks sellisel juhul vastutav töötleja iseendale ettekirjutuse tegema. Palume sätte sõnastusest välja jätta vastutava töötleja teenistujad.

Eelnõu § 16 kohaselt lõpetatakse andmekogu ja lõpetamine registreeritakse Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2008. a määruse nr 58 „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“ kohaselt. Juhime tähelepanu, et andmekogu asutatakse ja lõpetatakse seadusega. Seaduse regulatsiooni kehtetuks tunnistamisel andmekogu tegevus lõpetatakse.

Seletuskirja kohaselt kaetakse arenduskulud Välisministeeriumi eelarvest. Palume välja tuua eelnõu jõustumisega kaasnevad arenduskulud numbriliselt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Helen Uustalu 5334 5676
helen.uustalu@justdigi.ee

Alar Teras 5885 1053
alar.teras@justdigi.ee

² Vt selle kohta Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-231/22: État belge.